

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA a VIII-a CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL
Sentința nr. 471
Ședința publică din data de 20 septembrie 2019
Completul constituit din:
.....

Pe rol fiind acțiunea în contencios administrativ formulată de reclamantul (C.N.S.A.S.), în contradictoriu cu pârâtul având ca obiect constatarea calității de colaborator al Securității.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 5 septembrie 2019, susținerile părții prezente fiind consemnate în încheierea de la acea dată, care face parte din prezența, însă Curtea, în vederea soluționării cererii de recuzare formulate de către petentul, în nume propriu, și în calitate de mandatar al petentului și, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru astăzi, când, în aceeași compunere, a hotărât următoarele:

CONSIDERENTE,

Deliberând asupra acțiunii în contencios administrativ de față, constată următoarele:

Prin acțiunea înregistrată pe rolul Curții de Apel București-Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal la data de 29.05.2019, reclamantul CNSAS a solicitat să se constate calitatea calității de colaborator al Securității în ceea ce îl privește pe pârât.

În motivarea cererii, reclamantul a arătat în esență faptul că după numirea ca reprezentant al I.E.F.M., la prima venire în țară, în iulie 1988 a luat legătura cu organele de securitate și a sesizat mai multe aspecte de interes operativ, în baza unei instruiți prealabile, fiind folosit ca persoană de sprijin.

În acest context, reclamantul a învederat că la stabilirea identității dintre sursa și pârât au fost avute în vedere mai multe documente, atașate la dosar, document pus la dispoziția C.N.S.A.S. de DSM din cadrul M.Ap.N.; cadrul de semnalare a dosarului de pe rola de microfilm corespunzătoare din fondul rețea păstrat și predat C.N.S.A.S. la 08.04.2019.

Reclamantul a mai arătat că identitatea dintre sursa și pârât rezultă din faptul că numărul dosarului personal din perioada colaborării cu organele de contrainformații militare, consemnat în registrele sus-menționate, în dreptul pârâtului se regăsește și pe notele informative olografe ale sursei, identificate în documente pe care le consideră relevante în stabilirea calității de colaborator a acestuia.

Mai mult, numele ofițerului de legătură din perioada colaborării cu organele de contrainformații militare este consemnat atât în Registrul jurnal pentru rețeaua informativă, al UM, în dreptul pârâtului, cât și pe notele informative ale sursei identificate în dosarele nr. (..).

Pe parcursul colaborării cu Securitatea pârâtul a furnizat informații prin care se denunțau activități potrivnice regimului totalitar comunist, precum intenția de a pleca în străinătate și relații cu cetățeni străini, existente în notele informative identificate în dosarele nr. (..).

Analizând informațiile furnizate de către pârât, apreciază că acestea vizează îngădirea dreptului la viață privată (art. 17 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile

și Politice) și a dreptului la liberă circulație (art. 12 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice).

În concluzie, se impune constatarea existenței calității de colaborator al Securității în ceea ce îl privește pe pârât, analizând relevanța, în lumina prevederilor art. 2 Ut. b) teza I din O.U.G. nr. 24/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, a materialelor reținute în nota de constatare.

Potrivit acestui text legal pentru colaborarea prin furnizarea de informații trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

I. Informațiile furnizate Securității să se refere la activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist.

S-a reținut, astfel, un prim document relevant în vederea stabilirii calității de colaborator al pârâtului, ce conține informații privind legăturile cu cetățeni străini ale numitului ..., coleg de facultate al acestuia, este nota informativă redactată și semnată olograf de pârât cu numele conspirativ primită de lt. col. ofițer de contrainformații militare.

Astfel, potrivit acestui document, numitul .., nu este dispus să se căsătorească decât foarte târziu și cu o fată care să aibă o situație materială bună. În vara anului 1973 și a anului 1974 a avut relații cu femeii de cetățenie cehă, dar nu știu dacă în momentul de față mai întreține aceste relații”.

Or, este de notorietate faptul că statul comunist încerca să limiteze relațiile neoficiale dintre cetățenii români și cei străini întrucât, prin astfel de contacte, cetățenii români cu ideile care circulau în lumea liberă și care nu erau foarte bine cunoscute în țară.

Mai mult, cetățenii străini puteau cunoaște adevărata situație cu privire la condițiile de viață din România ori cu privire la gradul de respectare a drepturilor omului la noi în țară, situații care, evident, difereau profund față de cele prezentate de propaganda oficială a regimului.

În acest context, reclamantul a învederat că practica cristalizată la nivelul Curții de Apel București, Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal, a arătat că legăturile cu cetățeni străini, înainte de 1990, reprezentau un act ostil regimului totalitar comunist, fiind deosebit de relevantă, în acest sens, sentința civilă nr. 1834 din 10.06.2014, pronunțată de Curtea de Apel București, Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal.

De altfel, pe baza informațiilor furnizate cu sollicitudine de către pârât, ofițerul de legătură din cadrul Securității a dispus: „Nota se introduce la documentarea sa. Se va urmări a se preciza cauza neînțelegerii cu familia. Se va lua legătura cu ofițerul CI din Iași pentru a preciza cum este cunoscut tatăl. Se va discuta cu elevul asupra relației cu cetățeni străini-este [indescifrabil].”

De asemenea, apreciază ca relevantă în constatarea calității de colaborator a pârâtului în sensul art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008, aprobată, cu modificările și completările ulterioare, și nota informativă (numărul dosarului personal - n.n.), datată redactată și semnată olograf de pârât cu numele conspirativ, primită de lt. col., ofițer de contrainformații militare, prin care pârâtul informa Securitatea în legătură cu intenția numitului D.C. de a pleca în străinătate.

Astfel, potrivit acestui document, numitul D.C. „/.../ Nu are prieteni în clasă și, din cauza caracterului său, nici nu este acceptat în anturajul colegilor. Din discuțiile purtate cu verișoara lui, V., de profesie învățătoare, am înțeles că D.C. ar fi dispus, în cazul în care ar reuși să cunoască în străinătate o fată cu avere, să rămână acolo. Cu verișoara lui D. am avut ocazia să discut aceste probleme deoarece am fost la un moment dat prieteni. /../ (dosarul nr. ..).

Intenția unei persoane de a părăsi țara era o atitudine extrem de gravă din perspectiva regimului, iar cei ce luau o astfel de hotărâre erau priviți ca niște trădători de patrie.

Persoanele care, prin diferite metode, reușeau să-și îndeplinească visul de a rămâne în străinătate erau denumiți batjocoritor „fugiți, iar bunurile rămase în țară le erau confiscate.

Cei ale căror intenții de plecare definitivă din țară erau descoperite și zădărnicate sau prin alte mijloace - erau denumiți „suspecți de evaziune” și persecutați de organele represive ale regimului.

Aceste din urmă persoane nu mai puteau spera că li se va elibera vreodată pașaport, nici măcar pentru o călătorie într-o țară socialistă. În plus, evoluția profesională a acestor persoane avea de suferit, îngrădindu-li-se accesul la anumite funcții și profesii.

Dreptul oricărei persoane de a părăsi orice țară, inclusiv cea de origine era stipulat de pactele internaționale la care România era parte, dar era încălcat sistematic de statul comunist. Gesturile acestor persoane nu erau atitudini antisociale, ci atitudini potrivnice regimului care încălca dreptul cetățenilor români de a se stabili pe teritoriul altui stat.

De altfel, practica cristalizată la nivelul Curții de Apel București, Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal, a arătat că intenția de a părăsi țara pentru a se stabili în străinătate, înainte de 1990 reprezenta un act ostil regimului totalitar comunist. Este deosebit de relevantă, în acest sens, Sentința civilă nr. 2809 din 25.09.2013, pronunțată de Curtea de Apel București, Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal, prin care se arată că „.../ Este de notorietate faptul că, în epoca respectivă, era considerată potrivnică sau ostilă regimului totalitar comunist intenția unei persoane de a-și stabili definitiv domiciliul într-un alt stat, realitate dovedită și prin faptul că, spre exemplu, Securitatea recruta informatori pentru a împiedica aceste intenții de plecare. /.../” De asemenea, relevantă este și Sentința civilă nr. 6410 din 02.11.2011, pronunțată în dosarul nr. 1723/2/2011 de Curtea de Apel București, Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal, prin care se arată că „.../în epoca respectivă era considerată ostilă regimului totalitar comunist și intenția de a părăsi teritoriul României, realitate dovedită și prin faptul că, spre exemplu, Securitatea recruta informatori în acest scop. Pe cale de consecință, și furnizarea unor informații de această natură, se referă la activități îndreptate împotriva regimului comunist”.

În același sens este și jurisprudenta formată la nivelul înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția de Contencios Administrativ și Fiscal, care a reținut că fapta de a rămâne definitiv într-o altă țară necomunistă reprezenta o atitudine potrivnică regimului totalitar comunist. Apreciază ca deosebit de relevantă Decizia nr. 4091 din 22.11.2018, pronunțată de instanța supremă în dosarul nr., prin care se arată că fapta de a rămâne definitiv într-o altă țară necomunistă era percepută „.../ în contextul anului 1985, când părăsirea definitivă a țării era resimțită de regimul comunist ca un afront la adresa sa, ca o atitudine potrivnică și refractară mărețelor realizări comuniste”.

De altfel, pe baza informațiilor furnizate cu sollicitudine de către pârât, ofițerul de legătură din cadrul fostei Securități, a dispus: „Se introduce materialul la documentarea sa. Se va urmări cunoașterea sa și prin alți colaboratori. Se va discuta cu elevul asupra relațiilor sale cu persoane din străinătate” (dosarul nr. ...).

În legătură cu această primă condiție, observă că interpretarea teleologică a prevederilor art. 2 lit. b), duce la concluzia că legiuitorul a urmărit să atribuie calitatea de colaborator al securității, persoanelor care, prin denunțurile lor, nu au menajat interesele celor denunțați, deși puteau, și, mai mult, desconsiderarea acestor interese nu este compatibilă cu principiile moralei publice.

Astfel, delimitând sfera atitudinilor potrivnice regimului comunist, legiuitorul a urmărit ca, pe de o parte, să excludă denunțurile care, de obicei, rămâneau fără urmări asupra celui denunțat, și, pe de altă parte, să excludă și denunțurile care ar fi putut avea urmări, dar care sunt compatibile cu principiile moralei publice într-o societate democratică.

În consecință, dacă denunțarea unei conduite era potențial nocivă pentru cel denunțat și, în plus, un astfel de denunț nu și-ar mai avea rostul într-o ordine democratică, rezultă că ne aflăm în fața denunțării unei conduite potrivnice regimului comunist.

O interpretare contrară, restrictivă, care ar înțelege prin „atitudini potrivnice regimului” doar manifestarea explicită a dorinței persoanei denunțate de răsturnare a regimului comunist, este de neconceput pentru că ar institui o inegalitate de tratament cu privire la persoane care au denunțat în egală măsură atitudini a căror incriminarea era tipică regimurilor dictatoriale.

Pentru argumentele expuse, prima condiție impusă de legiuitor în constatarea calității de colaborator, este asigurată.

II. Informațiile prevăzute la punctul 1 să vizeze îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Și această condiție este asigurată, deoarece nu se poate reține că furnizarea unor informații de asemenea natură nu a fost făcută conștient, având reprezentarea clară a faptului că relatări precum cele prezentate anterior nu rămâneau fără urmări.

Pârâtul nu putea să cunoască în momentul redactării notelor informative dacă Securitatea avea și ipoteza în care Securitatea nu ar fi cunoscut situația denunțată, rezultă că pârâtul nu a menajat interesele persoanelor denunțate, nu a avut o atitudine precaută și nici de protejare a celor denunțați.

Prin urmare, nesocotind interesele celor denunțați, pârâtul a vizat îngrădirea dreptului la viață privată în privința acestora, atât timp cât a acceptat că persoanele denunțate puteau să facă obiectul unor investigații suplimentare ale Securității, ca rezultat al denunțurilor sale.

Altfel spus, prin furnizarea acestor informații, pârâtul a conștientizat că asupra persoanelor la care s-a referit în delatările sale se pot lua măsuri de urmărire și verificare (încălcarea dreptului la viață privată, a dreptului la liberă circulație) și, prin urmare, a vizat această consecință.

În plus, în cazul de față, condiția vizării este depășită, aflându-ne în prezența unei îngrădiri efective a drepturilor cetățenești, având în vedere măsurile dispuse pe marginea informațiilor transmise de pârât, consemnate la punctul I.

Mai mult, depășirea acestei condiții rezultă cu pregnanță și din faptul că, urmare a informației transmise de pârât prin nota informativă din 05.05.1975 (dosarul nr. ..), lt. col., ofițer de contrainformații militare, redactează nota din 19.08.1975 prin care acesta propune avizarea negativă a unei eventuale desemnări a acestuia ca ofițer pe navele românești ce vor pleca în străinătate, respectiv J...I Se deține material informativ furnizat de colaboratorul din care rezultă că elevul D.C. ar fi dispus ca, în cazul în care ar reuși să cunoască în străinătate o fată cu avere, să rămână acolo. Având în vedere aspectele raportate mai sus, propun a se aviza negativ” (dosarul nr. ..).

.....

Este adevărat că pe acest document este consemnată o însemnare marginală la aproape doi ani de la înaintarea acestei propuneri de aviz negativ, și anume: „Avizat pozitiv la 01.06.1977” (dosarul nr..), însă această consemnare, ce nu ține seama de propunerea avansată, nu anihilează premisele acestei propuneri, având în vedere că aceasta este rezultatul supravegherii și verificării informative a persoanei semnalate cu intenții de evaziune de către domnul

În drept au fost invocate dispozițiile articolelor: art. 3, art. 2 lit. b), art. 5 alin. (1), art. 8 lit. a) și art. 11 alin. (1) ale O.U.G. nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea 293/2008, coroborate cu art. 31 alin. (1) și art. 35 alin. (5) lit. a) din Regulamentul de organizare și

funcționare al C.N.S.A.S., adoptat prin Hotărârea nr. 2/2008, precum și pe dispozițiile art. 194 din noul Cod de procedură civilă.

Cererea este scutită de plata taxei judiciare de timbru.

La data de 03.06.2019, petentul, în nume propriu și în calitate de mandatar al intervenientului a depus la dosar cerere de intervenție accesorie, în favoarea reclamantului C.N.S.A.S., precum și o cerere de intervenție principală, completată prin cererea depusă la dosar în data de 21.06.2019, solicitând admiterea în principiu a cererilor de intervenție formulate în cauză, apreciind că justifică un interes personal și direct pentru a interveni în acest proces.

Astfel, în ceea ce privește cererea de intervenție accesorie, petentul a arătat că aceasta a fost formulată în vederea obținerii unei hotărâri judecătorești prin care să se constate calitatea pârâtului de colaborator al Securității, apreciind că informațiile furnizate de acesta au fost de natură a încălca drepturile și libertățile fundamentale ale anumitor cetățeni.

În ceea ce privește cererea de intervenție principală, petentul a susținut că interesul în formularea unei astfel de cereri derivă din faptul că, astfel cum s-a arătat și în motivarea cererii, acțiunile întreprinse de către pârât au fost de natură a conduce la deposedarea sa și a familiei sale de terenuri și proprietăți, în mod fraudulos. În raport de această împrejurare, susține că, în opinia sa, în speța de față, era necesar să fie introduși în cauză, în calitate de părți procesuale, iar nu să fie necesar să formuleze cereri de intervenție.

În drept, a invocat dispozițiile art. 62 alin. 2 și art. 66 alin. 1 și 2 din Codul de procedură civilă.

La data de 06.06.2019, petentul a depus la dosar cerere de intervenție accesorie, în favoarea reclamantului C.N.S.A.S., solicitând admiterea în principiu a cererii de intervenție formulate în cauză.

Prin întâmpinarea depusă la dosar, reclamantul a invocat excepția lipsei de interes a cererilor de intervenție formulate de petenții E.D.M., în nume propriu și în calitate de mandatar al intervenientului E.N.G., precum și cererea de intervenție formulată de petentul ... și respingerea acestora în consecință, având în vedere faptul că cererea de chemare în judecată formulată în prezenta cauză are ca obiect stabilirea calității de colaborator al Securității în privința pârâtului ..., în temeiul OUG nr. 24/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008. În subsidiar, pe fondul cererilor, a arătat că se impune respingerea acestor cereri, având în vedere faptul că susținerile intervenților accesorii din cererile de intervenție accesorie sunt străine de obiectul cauzei.

În ceea ce privește cererea de intervenție în interes propriu, formulată de petentul E.D.M., în nume propriu și în calitate de mandatar al intervenientului E.N.G., a susținut faptul că, în raport de OUG nr. 24/2008, acești intervenienți în interes propriu nu pot demonstra calitate procesuală în prezenta cauză, împrejurare față de care se impune respingerea acestei cereri.

În drept, reclamantul a invocat dispozițiile art. 33, art. 61 și urm. și 205 din Codul de procedură civilă.

La data de 25.06.2019, respectiv 26.06.2019, petenta ... a depus la dosar cerere de intervenție accesorie, în favoarea reclamantului C.N.S.A.S., solicitând admiterea în principiu a cererii de intervenție, cu motivarea faptului că, împotriva pârâtului a formulat o sesizare, pe care a adresat-o Parchetului Militar, aceasta vizând acțiunile de poliție politică săvârșite de către pârât.

Prin întâmpinarea depusă la dosar, pârâtul prin reprezentant convențional, a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca nefondată, sens în care a învederat următoarele aspecte de fapt și de drept:

Premisele introducerii acestei acțiuni au luat naștere prin verificarea declanșată împotriva pârâtului în baza art.3 corob. cu art. 5 alin. 1 din OUG nr. 24/2008 privind accesul

la propriul dosar și deconspirarea securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008.

Potrivit acestor reglementări, CNSAS are obligația de a verifica, din oficiu, persoanele care au candidat (în speța de față la funcția pentru membru în Parlamentul European) sub aspectul existenței calității de lucrător sau colaborator al Securității .

(...)

Curtea, față de dispozițiile art.255 și 258 noul Cod de procedură civilă (NCPC), a încuviințat la solicitarea părților administrarea probei cu înscrisurile atașate la dosar în condițiile art.254 alin.1 NCPC, apreciind proba a fi admisibilă potrivit legii și de natură a duce la soluționarea cauzei. Totodată, în condițiile art.351 și urm., s-a administrat proba cu interogatoriul pârâtului.

După închiderea dezbaterilor și rămânerea în pronunțare, pe lângă concluziile scrise, reclamantul C.N.S.A.S. a depus la dosar, în mod nelegal, mai multe înscrisuri, cu încălcarea prevederii din art.394 alin.3 NCPC, care însă, în conformitate cu această normă, nu vor fi luate în seamă la soluționarea cauzei, cu mențiunea că actele normative ori textele publicate în Monitorul Oficial al României (sau într-o altă modalitate prevăzută de lege, precum în fostul Buletin Oficial) sunt cunoscute și luate în considerare/aplicate de instanță în temeiul legii (iar nu în baza depunerii de către reclamant), respectiv al art.252 NCPC.

Curtea de Apel București s-a constatat legal sesizată și competentă material să soluționeze prezenta cauză, date fiind prevederile art. 96 noul Cod de procedură civilă, precum și ale OUG nr. 24/2008.

Examinând actele și lucrările cauzei, Curtea apreciază cererea formulată ca fiind întemeiată, pentru următoarele considerente:

Mai întâi, Curtea consideră necesar a efectua câteva aprecieri cu caracter general, de natură să pună în lumină rațiunea adoptării legislației privind accesul la propriu dosar și deconspirarea Securității, precum și consecințele hotărârilor judecătorești pronunțate în urma parcurgerii procedurilor prevăzute de OUG 24/2008, aprobată cu modificări prin Lg.nr.293/2008.

În acest sens, trebuie observat că în preambulul OUG 24/2008, aprobată cu modificări prin Lg.293/2008, se relevă că „în perioada de dictatură comunistă, cuprinsă între 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, puterea comunistă a exercitat, în special prin organele securității statului, parte a poliției politice, o permanentă teroare împotriva cetățenilor țării, drepturilor și libertăților lor fundamentale”.

Din analiza preambulului și a prevederilor OUG 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității aprobată cu modificări prin Lg.293/2008, rezultă, fără echivoc, că rațiunea adoptării acestui act normativ derivă din necesitatea cunoașterii de către membrii unei societăți postcomuniste a fostului regim totalitar, depășirii nivelului organizatoric, intelectual și moral impus de un sistem caracterizat prin structuri și moduri de gândire inadecvate, respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale, creării unei culturi politico-juridice autentice și la standarde rezonabile, precum și a unei societăți civilizate, verificării a posteriori a comportamentului persoanelor care, în prezent, candidează pentru sau după caz, ocupă demnități ori funcții publice (aflându-se în situații de a fi garanții Constituției ori ai intereselor legitime ale cetățenilor europeni, precum și ai democrației) sau dețin titluri care implică o dimensiune morală primordială, legea neavând un scop punitiv și neinstituind, per se, o responsabilitate penală a celor în privința cărora se va constata că au fost lucrători sau colaboratori ai Securității. Totodată, reglementarea în discuție contribuie la o mai bună înțelegere a prezentului și la o proiectare adecvată a viitorului societății românești.

În esență, sub aspectul care interesează în cauză, OUG 24/2008, aprobată cu modificări prin Lg.293/2008, urmărește scopul de deconspirare, indicat în preambul, a

persoanelor care fie au contribuit la instrumentarea vreunui dosar întocmit de Securitate, fie au efectuat activitățile prevăzute de actul normativ, prin consemnarea publică – publicarea în Monitorul Oficial al României Partea III-a, și implicit punerea la dispoziția mijloacelor de informare în masă de către reclamantul C.NSAS, în temeiul art.12 alin.1 din ordonanța de urgență, a celor care ocupă demnitățile sau funcțiile enumerate în art.3, precum și a celor care își manifestă intenția de a candida pentru alegerea sau numirea în aceste demnități sau funcții publice, actul normativ antrenând doar eventuale consecințe de ordin moral în privința celor care au încălcat drepturile și libertățile fundamentale ale altora în perioada dictaturii comuniste.

Prin urmare, rolul instanței judecătorești investită cu soluționarea unei acțiuni în constatarea calității de lucrător sau după caz, colaborator al Securității, nu este acela de a stabili vinovății sau de a le comensura, de a aplica pedepse și de a le individualiza, instanța nerealizând o justiție retributivă, ci de a verifica, pe baza copiilor certificate de pe documentele aflate în arhiva reclamantului CNSAS și eventual, a altor probe, întrunirea cumulativă a condițiilor prevăzute de lege pentru existența calității în discuție, rațiunea legii și rolul instanței fiind în acord cu principiile stabilite atât prin Rezoluția Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr.1096/1996 privind demantelarea fostelor regimuri comuniste, cât și prin jurisprudența CEDO, ca expresie a celor mai înalte idei despre justiție și echitate (a se vedea hotărârea de Mare Cameră pronunțată la data de 16.03.2006 în cauza Zdanoka contra Letoniei; decizia de inadmisibilitate din 22.11.2001 în cauza Knauth contra Germaniei).

Pe fondul cauzei, din examinarea actelor și lucrărilor dosarului, Curtea reține că pârâtul ... era la datele inițierii verificărilor și promovării acțiunii, candidat la funcția de membru în Parlamentul European, calitate în raport de care, conform prevederilor art. 3 coroborat cu art. 5 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, reclamantul CNSAS (CNSAS) a efectuat verificări din oficiu, sub aspectul constatării calității de lucrător sau colaborator al Securității în privința pârâtului.

Așa cum rezultă din cuprinsul Notei de Constatate, precum și din înscrisurile atașate la dosar, pârâtul ..., începând cu toamna anului 1972, a urmat cursurile Institutului de Marină Civilă Constanța, obiectiv supravegheat pe linie de securitate de Secția Port a Inspectoratului Județean de Securitate Constanța.

Reclamantul arată prin acțiune, iar pârâtul ... a recunoscut prin completarea la întâmpinare (prin care se efectuează o analiză a tuturor susținerilor din acțiune), semnată personal, că în anul 1972 a fost contactat de un ofițer de Securitate, respectiv căpitanul .., pârâtul menționând că principala temă a discuției a fost despre el și familia sa, „despre tata care era colonel de armată”, amintind și că a fost întrebat dacă practică un anumit joc de noroc.

Prin acțiune se susține că documentele identificate atestă că pârâtul ..., „începând din același an, a fost folosit în calitate de sursă, cu numele conspirativ de cpt. D.N., prin legătură directă sau prin intermediul rezidentului”.

Sub acest aspect, Curtea observă că în cuprinsul Notei de Constatate se menționează mai multe înscrisuri aferente perioadei anilor 1972-1973, printre care trei note informative semnate cu numele conspirativ „...”, două întocmite la 07.12.1972 și una la 26.02.1973, dar și note ale rezidentului și ale ofițerului contrainformații cu privire la sursa, întocmite pe note informative (în legătură cu care nu se face mențiunea „copie dactilo”) redactate de alte surse, însă, în mod surprinzător, nici una din aceste note informative nu se regăsește între înscrisurile propuse de reclamant pentru dovedirea acțiunii și anexate acesteia.

Prin completarea la întâmpinare, deși în cuprinsul ei se exprimă o poziție clară cu privire la cvasitotalitatea afirmațiilor din acțiune, pârâtul, în mod excepțional, evită să

expună un punct de vedere tranșant cu privire la folosirea sa în calitate de sursă începând cu anul 1972, cu numele conspirativ, menționând doar că nu știe cine este rezidentul și că nu l-a căutat niciodată pe căpitanul ...

În schimb, în fața instanței, după ce părțile, în condițiile art.254 Cod procedură civilă, își expuseseră poziția definitivă cu privire la probele propuse a fi administrate în cauză, pârâtul ... a susținut că abia la semnarea celor două note (din 1975) a aflat că a primit un nume conspirativ, fiindu-i cerut, de către lt.col. T.G., ofițer de contrainformații militare, să semneze aceste note cu numele

Având în vedere poziția părților și nedepunerea la dosar a pretinselor documente care ar atesta că pârâtul ... a fost folosit în calitate de sursă, cu numele conspirativ, începând cu anul 1972, Curtea constată că această afirmație a reclamantului nu este dovedită în cauză. Or, idem est non esse et non probari.

În cauză este necontestat că la 29.08.1973, Institutul de Marină Constanța a fost unificat cu Școala Militară de Ofițeri Activi de Marină, formându-se, în structura Ministerului Apărării Naționale, Institutul de Marină „Mircea cel Bătrând”, obiectiv supravegheat pe linie de Securitate de ofițerii de contrainformații militare ai Serviciului CI al Comandamentului Marinei Militare (.....), din structura Direcției Securității.

Urmare acestei reorganizări a instituției de învățământ superior, Curtea reține că statutul foștilor studenți civili devenea, după cum corect arată și pârâtul, statut de student/elev militar, supus obligațiilor generate de depunerea jurământului militar, de legile și regulamentele militare.

În acest context, începând cu data de 29.11.1973, potrivit probelor administrate în cauză, dosarul personal al pârâtului ... apare ca fiind înregistrat în evidențele Serviciului CI al Comandamentului Marinei Militare (.....), cu numărul (....).

În esență, reclamantul C.N.S.A.S. solicită în cauză constatarea calității de colaborator al Securității în ceea ce îl privește pe pârâtul ..., prin raportare la conținutul a două note informative, date în 05.05.1975, ((....)).

Art.2 lit.b din OUG nr.24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări prin legea nr.293/2008, definește colaboratorul Securității ca fiind „persoana care a furnizat informații, indiferent sub ce formă, precum note și rapoarte scrise, relatări verbale consemnate de lucrătorii Securității, prin care se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist și care au vizat îngădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”.

Din analiza acestor prevederi, efectuată în concordanță cu Decizia Curții Constituționale (), rezultă, fără echivoc, că unei persoane îi este constatată calitatea de colaborator al Securității dacă îndeplinește, în mod cumulativ, următoarele trei condiții: 1) – să furnizeze informații, precum note și rapoarte scrise, către lucrătorii Securității; 2) – prin acele informații să se denunțe activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist; 3) – furnizarea informațiilor să vizeze îngădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Totodată, interpretările gramaticală, logico-sistematică și teleologică ale prevederilor art.2, lit.b din OUG nr.24/2008, conduc la concluzia certă că nu este necesar, pentru ca o persoană să fie încadrată în categoria colaboratorilor Securității, ca activitatea acesteia să fi adus efectiv atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, fiind suficient ca ea să fi fost îndreptată împotriva acestor drepturi și libertăți și să fi fost de natură, aptă să le aducă atingere.

În speță, prima condiție este evident îndeplinită, pârâtul ... recunoscând că a furnizat ofițerului de contrainformații militare (), respectiv lt. col. T.G., cele două note informative, date în 05.05.1975, ((....)), expuse în cuprinsul cererii introductive.

Pârâtul ... a susținut în fața instanței de judecată că nu a cunoscut că organele de Contrainformații Militare făceau parte din structura fostei Securități, respectiv Direcția .. Securității.

..Curtea apreciază că, în mod rezonabil, această apărare nu poate fi primită, deoarece, în primul rând, faptul că Serviciile de contrainformații făceau parte din structura Securității era prevăzut expres într-un act normativ publicat în Buletinul Oficial, iar pârâtul a arătat în fața instanței că a urmat cursuri de legislație la Institutul de Marină, astfel că nu este plauzibil că el s-a aflat în eroare sub acest aspect.

Mai precis, Curtea are în vedere că în Decretul Consiliului de Stat nr.130/1972 privind înființarea, organizarea și funcționarea Ministerului de Interne (act normativ în vigoare de la 19 aprilie 1972 până la 07 aprilie 1978, fiind abrogat și înlocuit prin Decretul nr. 121/1978), republicat în Buletinul Oficial nr. 113 din 26 iulie 1973, respectiv în art.4, punctul I, denumit „Atribuții cu privire la organele de Securitate, se arată, la litera b), că organele de Securitate „organizează și desfășoară activitatea de contrainformații militare, în scopul prevenirii, descoperirii și lichidării acțiunilor serviciilor de spionaj străine îndreptate împotriva capacității de apărarea a țării și a forțelor armate ale Republicii Socialiste România”.

În al doilea rând, Curtea ia în considerare că din examinarea celor două note informative rezultă, pe de o parte, că lipsește orice referire la activitatea notorie a oricărui serviciu de contrainformații militare, respectiv contracararea serviciilor de spionaj străine, sau la activitatea specifică din cadrul Institutului de Marină, iar, pe de altă parte, aspectele menționate în cuprinsul notelor informative se circumscriu unor teme clasice de poliție politică, specifice Securității, fiind vizate exclusiv chestiuni care țin de viața privată sau de dreptul la liberă circulație al persoanelor în legătură cu care s-au făcut relatările, teme cu al căror specific pârâtul ... era deja familiarizat, întrucât chiar el a recunoscut că a fost abordat, încă la sfârșitul anului 1972, cu astfel de teme de către un ofițer de Securitate, respectiv căpitanul ..., în legătură cu care a arătat că au purtat o lungă discuție.

Prin urmare, în aceste circumstanțe, este rezonabil să se aprecieze că pârâtul ... putea să-și dea seama că a fost contactat de organe ale Securității și că notele informative au fost remise unor astfel de organe.

În al treilea rând, Curtea observă că, de altfel, pârâtul ... nici nu a invocat această apărare în cuprinsul întâmpinării sau completării la întâmpinare, ci a făcut-o pentru prima dată în fața instanței de judecată.

Mai mult chiar, din maniera de redactare a întâmpinării rezultă foarte clar că pârâtul ... avea cunoștință, în perioada de referință, de structura și activitatea Securității, sens în care menționează că: - „ofițerii de contrainformații militare ai Serviciului CI al Comandamentului Marinei Militare (....), din structura Direcției ... Securității au fost cei care au asigurat supravegherea Institutului de Marină Mircea cel Bătrân” (..); - „atât pârâtul cât și ceilalți colegi ai acestuia din cadrul Institutului de Marină Mircea cel Bătrân erau chestionați în mod regulat în legătură cu discuțiile care se purtau în mediul lor, fiind deseori confrunțați unii cu ceilalți ori obligați să confirme informații pe care ofițerii de Securitate le dețineau deja” (..); - „nu există temei pentru a se reține că pârâtul a furnizat de bunăvoie informații referitoare la anumite persoane, în perioada în care s-a aflat la Institutul de Marină Mircea cel Bătrân, în condițiile în care din notele întocmite de ofițerii de Securitate rezultă că alte persoane fuseseră anterior chestionate și oferiseră informații în legătură cu cele două persoane” (..).

În același sens, în completarea la întâmpinare, semnată chiar de pârât, se arată că „pe data de 05.05.1975 ofițerul de serviciu pe Institutul de Marină m-a anunțat să mă prezint la Cabinetul de Artilerie pentru a mă întâlni cu lt.col. T.G., șeful contra informațiilor militare pe Institutul de Marină. Am sperat că întâlnirea era legată de faptul că eu încă nu primisem aviz de navigație de la Securitate și implicit nu mă puteam imbarca pe o navă

comercială pentru perioada de practică a anului 3 care începea la 01 iunie 1975” (...); - „prin comandantul de companie am fost chemat la Șeful contra informațiilor militare pe Institutul de Marină Mircea cel Bătrân... Mi-a fost înmănat un set de formulare care trebuiau completate până a doua zi de toți elevii companiei. Formularele solicitau date personale foarte amănunțite despre familie și apropiați. Mi-a explicat că trebuia să completăm formularele în vederea obținerii unui aviz colectiv pentru îmbarcarea pe Nava Școală Mircea care urma să execute un marș de instruire pe relația Constanța-Alexandria-Beirut-Limassol-Constanța ca parte a programului de practică a anului 2. Cu această ocazie Lt.col. T.G. m-a întrebat ...” (...); - „nu exclud posibilitatea ca ...Lt.col. T.G. să fi făcut pur și simplu un test de sinceritate cu mine...Dacă o fi fost un test de sinceritate foarte probabil nu l-am trecut pentru că la sfârșitul lunii Mai 1975 când s-a plecat în practică la nave comerciale eu am fost printre cei care nu au avut aviz de ieșire din țară...”.

...În acest context, Curtea remarcă faptul că, încercând să susțină apărarea invocată direct în fața instanței, pârâtul a precizat în cuprinsul interogatoriului că „avizele de navigație se dădeau la 6 luni, fiind eliberate de securitate, iar nu de contrainformații”, dar nu a explicat în nici un fel paradoxul creat de situația că, dacă așa se întâmpla și cele două erau considerate entități diferite, de ce în completarea la întâmpinare a relatat pe larg cum formalitățile aferente și/sau acordarea avizelor erau de competența Lt.col. T.G., șeful contra informațiilor militare pe Institutul de Marină.

Însă, din punct de vedere logic, pentru această situație există o singură explicație care respectă riguros principiul noncontradicției (anume, aceea că Lt.col. T.G., șeful contrainformațiilor militare pe Institutul de Marină, făcea parte din Securitate).

În fine, cu caracter secundar, nu trebuie omis nici faptul că pârâtul ... s-a format și dezvoltat într-un mediu în care informațiile privind diferențele și asemănările dintre Armată și Securitate erau ușor accesibile, tatăl pârâtului fiind, după cum chiar el arată în completarea la întâmpinare, „colonel de armată” (...). În același sens, în cuprinsul concluziilor scrise, pârâtul relevă că „provenind dintr-o familie de militar (tatăl pârâtului a fost ofițer superior în MAPN), elevul avea oarecum formate reflexele cazone specifice armatei, anterior înscrierii la Institut, dar și o încredere foarte mare în militari”.

În concluzie, din coroborarea tuturor acestor elemente de fapt și de drept rezultă necesitatea aplicării depline, în referire la apărarea analizată, a principiului general de drept consacrat de adagiul *nemo censetur ignorare legem*.

Referitor la cea de-a doua condiție, Curtea relevă faptul că, așa cum se arată și în preambulul OUG nr.24/2008, regimul totalitar comunist a fost unul care a acționat „împotriva cetățenilor țării, drepturilor și libertăților lor fundamentale”.

Prin urmare, exercitarea liberă de către cetățeni a anumitor drepturi fundamentale, cu depășirea limitelor impuse de ideologia și propaganda comunistă, chiar și atunci când se efectua cu respectarea legii, a principiilor fundamentale ale dreptului și a bunelor moravuri, a făcut parte, în perioada de referință, din categoria activităților sau atitudinilor potrivnice regimului totalitar comunist.

În mod special, erau apreciate ca fiind deosebit de periculoase pentru regimul comunist acele atitudini sau manifestări care relevau, în afara ideologiei sau doctrinei oficiale, intenția unei persoane de a părăsi țara sau de a rămâne în străinătate, cunoscută fiind politica dusă de regimul totalitar de îngrijire a liberei circulații, pentru combaterea căroră erau utilizate orice tip de mijloace, inclusiv recrutarea și folosirea colaboratorilor sau informatorilor, chiar dacă ele aduceau atingere și altor drepturi fundamentale, precum dreptul la viață privată. De asemenea, legăturile cu cetățenii străini erau apreciate ca fiind în contradicție cu interesele regimului totalitar comunist, prin prisma posibilității intrării în contact, însușirii de către cetățenii români și/sau diseminării unor idei, teze sau valori pentru restrângerea căroră regimul totalitar acționa direct și deschis ori, după caz, indirect

(de ex., Constituția din 1965 garanta, la art.28, libertatea cuvântului, a presei, a întrunirilor, a mitingurilor și a demonstrațiilor, dar este notorie acțiunea regimului totalitar împotriva manifestării acestor valori/principii în afara cadrului oficial restrictiv).

În opinia Curții, documentul esențial în constatarea calității de colaborator a pârâtului ... în sensul art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008, aprobată, cu modificările și completările ulterioare, este nota informativă (...), datată 05.05.1975, redactată și semnată olograf de pârât cu numele conspirativ primită de lt. col. T.G., ofițer de contrainformații militare .., prin care pârâtul informa Securitatea în legătură cu intenția numitului D.C., coleg de facultate, de a rămâne în străinătate.

Astfel, în această notă informativă se menționează că numitul D.C. „/.../ Nu are prieteni în clasă și, din cauza caracterului său, nici nu este acceptat în anturajul colegilor. Din discuțiile purtate cu verișoara lui, V., am înțeles că D.C. ar fi dispus, în cazul în care ar reuși să cunoască în străinătate o fată cu avere, să rămână acolo. Cu verișoara lui D. am avut ocazia să discut aceste probleme deoarece am fost la un moment dat prieteni. /../ (..).

Curtea constată că reclamantul a configurat în convergență cu legea argumentele pentru care consideră, pe de o parte, că, prin informațiile din notă informativă în discuție, pârâtul a denunțat activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist, iar pe de altă parte, că furnizarea informațiilor a vizat îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. În acest context, pentru coerența expunerii motivelor, Curtea va examina aici, împreună, condițiile a doua și a treia cerute de lege pentru constatarea calității de colaborator al Securității.

Într-adevăr, este de notorietate faptul că intenția unei persoane de a rămâne în străinătate sau de a părăsi țara era o atitudine extrem de gravă din perspectiva regimului, iar cei ce luau o astfel de hotărâre erau priviți ca niște trădători de patrie.

În cauză, pentru conturarea intenției numitului D.C. de a rămâne în străinătate, Curtea observă că pârâtul ..., mai mult decât să prezinte faptele, le-a interpretat, afirmând că „am înțeles că D.C. ar fi dispus, în cazul în care ar reuși să cunoască în străinătate o fată cu avere, să rămână acolo”.

Totodată, cei care, prin diferite metode, reușeau să-și îndeplinească obiectivul de a pleca sau de a rămâne în străinătate erau denumiți, peiorativ, „fugiți”, iar bunurile rămase în țară le erau confiscate.

Pe de altă parte, cei ale căror intenții de plecare definitivă din țară erau descoperite și zădărnice sau prin alte mijloace - erau denumiți „suspecți de evaziune” și persecutați de organele represive ale regimului.

Aceste din urmă persoane nu mai puteau spera că li se va elibera vreodată pașaport, nici măcar pentru o călătorie într-o țară socialistă. În plus, evoluția profesională a acestor persoane avea de suferit, îngrădindu-li-se accesul la anumite funcții și profesii.

De asemenea, este notorie poziția dihotomică a statului totalitar comunist cu privire la consacrarea și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale.

Astfel, dreptul oricărei persoane de a părăsi orice țară, inclusiv cea de origine era stipulat de pactele internaționale la care România era parte, dar era încălcat sistematic de statul comunist. Gesturile acestor persoane nu erau atitudini antisociale, ci atitudini potrivnice regimului care încălca dreptul cetățenilor români de a se stabili pe teritoriul altui stat, iar sub acest aspect jurisprudența invocată prin acțiune este edificatoare.

Pârâtul ... a invocat, în apărarea sa, pe de o parte, maniera lipsită de acuratețe în care reclamantul a extras și expus informația furnizată prin nota informativă (...), pârâtul arătând că el a relatat despre rămânerea numitului D.C. în străinătate, în timp ce reclamantul se referă la „intenția de a pleca în străinătate”, iar pe de altă parte, că formularea utilizată, „să rămână acolo”, privește „rămânerea de pe navă, practic fiind vorba despre posibilitatea de a părăsi nava în calitate de ofițer, ceea ce conform Art.111 din

Decretul 443 din 1972 privind navigația civilă se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la doi ani sau cu amendă”.

Curtea, sub un prim aspect, constată că distincția efectuată de pârât între „intenția de a rămâne în străinătate” și „intenția de a pleca în străinătate” nu prezintă relevanță din perspectiva (singura care interesează în cauză) îndeplinirii cerințelor legale pentru constatarea calității de colaborator al Securității în privința sa, oricare dintre expresii privind informații prin care se denunță activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist, iar furnizarea informațiilor vizează îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Sub un al doilea aspect, Curtea observă, pe de o parte, că prin referirea la posibilitatea de a părăsi nava în calitate de ofițer și la infracțiunea prevăzută de art.111 din Decretul nr. 443 din 1972, privind navigația civilă, pârâtul încearcă să completeze substanțial, în actualul cadru procesual, informațiile din nota informativă întocmită în anul 1975, iar, pe de altă parte, că apărarea sa este contrazisă categoric de chiar conținutul notei informative, care, după cum s-a arătat și mai sus, nu privește, în principal, activitatea specifică din cadrul Institutului de Marină, nu se referă decât tangențial la activitățile desfășurate în calitate de student și deloc la viitoarea activitate profesională în calitate de ofițer de marină, ci, în esență, la chestiuni care țin de viața privată, elementele de fapt menționate în cuprinsul notei informative circumscriindu-se unor teme clasice de poliție politică, specifice Securității (astfel, edificator, în nota informativă, pe lângă datele menționate anterior, se mai consemnează: - faptul că numitul D.C. a venit în institut pentru că acest lucru îi oferă posibilitatea unor venituri materiale importante, cu condiția „să fii deștept”; - că numitul D.C. nu este preocupat de pregătirea sa profesională, dar, în schimb, dispune „de suficientă capacitate intelectuală pentru a face față, cu rezultate satisfăcătoare, procesului de învățământ”; - că numitul D.C. are „o corectă înțelegere a situației politice interne din țara noastră, dar a evitat să-și spună punctul de vedere față de această situație”; - că „semnificativ în sensul cunoașterii caracterului elevului” D.C. ar fi modul în care acesta s-a comportat în relația cu prietena sa; - că numitul D.C. nu are relații cu străinii).

Cu alte cuvinte, nu există nici un element obiectiv în cuprinsul notei informative care să sugereze măcar (nicidecum să conducă la concluzia certă) că relatarea pârâtului cu privire la intenția numitului D.C. de a rămâne în străinătate se circumscrie strict infracțiunii prevăzute de art.111 din Decretul nr. 443 din 1972, privind navigația civilă. Dimpotrivă, contextul evidențiat de celelalte mențiuni și maniera de formulare permit, în baza regulilor de interpretare logică, să se concluzioneze că informația furnizată de pârât se referă la orice mod de a rămâne în străinătate, chiar și atunci când părăsirea țării sau, după caz, a navei s-a făcut în mod legal.

Pentru toate aceste considerente, Curtea înlătură apărările formulate de pârât sub aspectele examinate.

În acest context, Curtea precizează și faptul că, întrucât pentru constatarea calității de colaborator al Securității nu este necesar să existe o multitudine de furnizări de informații către Securitate, fiind suficientă și o singură notă informativă, iar anterior s-a demonstrat că datele și informațiile din nota informativă (...) îndeplinesc cerințele prevăzute de art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008, această notă informativă este suficientă, prin ea însăși, pentru constatarea calității de colaborator al Securității în privința pârâtului

Însă, în cauză, după cum just arată și reclamantul, un al doilea document relevant în vederea stabilirii calității de colaborator al pârâtului ..., ce conține informații privind legăturile cu cetățeni străini ale numitului B.I., coleg de facultate al acestuia, este nota informativă (...), datată 05.05.1975, redactată și semnată olograf de pârât cu numele conspirativ „..”, primită de lt. col. T G, ofițer de contrainformații militare.

Conform notei informative menționate, numitul B.I. „/.../, nu este dispus să se căsătorească decât foarte târziu și cu o fată care să aibă o situație materială bună. În vara anului 1973 și a anului 1974 a avut relații cu femei de cetățenie cehă, dar nu știi dacă în momentul de față mai întreține aceste relații”.

Cu privire la datele cuprinse în această notă informativă, Curtea are în vedere faptul notoriu că, după cum s-a arătat și mai sus, statul comunist încerca să limiteze relațiile neoficiale dintre cetățenii români și cei străini, întrucât, prin astfel de contacte, cetățenii români își puteau însuși ideile care circulau în lumea liberă și care nu erau foarte bine cunoscute în țară.

Mai mult, cetățenii străini puteau cunoaște adevărata situație cu privire la condițiile de viață din România ori cu privire la gradul de respectare a drepturilor omului la noi în țară, situații care, evident, difereau profund față de cele prezentate de propaganda oficială a regimului, iar sub aceste aspecte jurisprudența invocată prin acțiune este, de asemenea, edificatoare.

Totodată, pe baza informațiilor furnizate de către pârât, ofițerul de legătură din cadrul Securității a dispus: „Nota se introduce la documentarea sa. Se va urmări a se preciza cauza neînțelegerii cu familia. Se va lua legătura cu ofițerul CI din Iași pentru a preciza cum este cunoscut tatăl. Se va discuta cu elevul asupra relației cu cetățeni străini-este [indescifrabil].”

Pârâtul ... a invocat în apărarea sa că statul român din perioada de referință nu a încercat nici o limitare a relațiilor tinerilor cehi cu tineri din România, că între țara noastră și Cehoslovacia erau relații foarte apropiate și că, întrucât, în anul 1968, Cehoslovacia a fost ocupată de trupele Pactului de la Varșovia, care încă mai staționau pe teritoriul său, în această țară nu circulau idei ale lumii libere.

Curtea apreciază însă că, deși susținerile pârâtului sunt corecte în parte, totuși, apărările sale, în esență, sunt neîntemeiate.

Astfel, în primul rând, trebuie avut în vedere faptul notoriu că evenimentele din Cehoslovacia, din anul 1968, cunoscute sub denumirea de „Primăvara de la Praga”, s-au caracterizat prin promovarea largă, la toate nivelurile societății (inclusiv la nivelul conducerii politice), și începerea implementării unor principii democratice fundamentale, precum libertatea presei, libertatea de opinie, multipartitismul politic etc.

Or, aceste idei nu au dispărut și circulația lor nu a putut fi oprită, contrar susținerii pârâtului, prin simpla ocupare a teritoriului de către trupele Pactului de la Varșovia (ci, doar, cel mult, îngreunată).

De altfel, tocmai faptul că trupele Pactului de la Varșovia (de fapt, ale fostului URSS) încă mai staționau pe teritoriul cehoslovac poate semnifica și că această situație era determinată de persistența acută a ideilor și principiilor lumii libere.

În al doilea rând, Curtea precizează că trebuie evitate confuziile între măsurile de politică externă și cele de politică internă, precum și între întâlnirile oficiale și cele neoficiale.

Faptul că statul comunist român nu a participat la invazia Cehoslovaciei în anul 1968 nu înseamnă că el avea vreo considerație sau prezenta vreo conexiune cu valorile promovate de „Primăvara de la Praga” (de altfel, jurisprudența evocată prin acțiune evidențiază contrariul), ci se explică, cel mai probabil, prin politica sa naționalistă.

Prin urmare, întărirea relațiilor dintre statul comunist român și cel cehoslovac, cu consecința creșterii numărului de tineri cehi care veneau în țara noastră, nu are semnificația schimbării poziției potrivnice a regimului totalitar față de legăturile cetățenilor români cu străinii, în general, sau cu cetățenii cehi, în special.

De altfel, dacă s-ar merge pe raționamentul pârâtului, ar însemna că nici legăturile cu cetățenii americani să nu mai poată fi considerate, în anul 1975, atitudini potrivnice regimului comunist, deoarece în acel an relațiile cu Statele Unite ale Americii se

dezvoltaseră enorm (fiind acordată țării noastre, chiar în acel an, clauza națiunii celei mai favorizate și având loc vizite la nivelul cel mai înalt), cea ce, evident, este absurd.

În realitate, trebuie avut în vedere modul insidios în care acționa regimul totalitar din acea perioadă, care nu se împotriva de o manieră publică, deschisă, legăturilor cetățenilor români cu cei străini, ci în ascuns, prin intermediul organelor represive, cu ajutorul cărora căuta să aibă un control aproape total asupra acestor legături.

De asemenea, statul totalitar nu se opunea întâlnirilor oficiale între cetățenii români și cei străini, întrucât acestea serveau, în principal, interesele regimului, în timp ce întâlnirile neoficiale erau percepute ca fiind periculoase, fapt demonstrat de supravegherea exercitată asupra acestora. În acest sens, Curtea observă că în fiecare din cele două note informative se expune situația persoanei vizate privind legăturile cu străinii.

În fine, Curtea reține că în cauză, pârâtul nu a dovedit că regimul totalitar comunist făcea o deosebire semnificativă între, pe de o parte, legăturile neoficiale ale cetățenilor români cu cei ai statelor fostului bloc comunist și, pe de altă parte, legăturile neoficiale ale cetățenilor români cu cei ai statelor occidentale. Or, probatio incumbit ei qui dicit, non ei qui negat.

Această dovadă era necesară, deoarece, din punct de vedere legal, respectiv în raport de prevederile Legii nr.25/1969 privind regimul străinilor, distincția invocată de pârât nu exista, în perioada de referință, de o manieră relevantă în cauză.

De asemenea, în jurisprudența anexată acțiunii nu se face o diferență sub aspectul invocat de pârât (...).

În apărarea sa, pârâtul ... a invocat și faptul că a fost constrâns să întocmească notele informative de dispozițiile regulamentelor militare, în mod deosebit de Regulamentul disciplinei militare, care, la art.2, prevede „subordonarea completă”, iar la art.3 precizează, printre altele, că „disciplina militară obligă pe fiecare militar ... să fie cinstit, sincer și drept”.

Curtea constată că pârâtul dă o interpretare eronată, de o rigiditate vădită și care depășește baza normativă, unor valori fundamentale reglementate și la nivel de lege în perioada de referință (art.73 lit. c și g din Legea nr.14/1972), împreună cu alte valori de aceeași anvergură, precum onoarea și demnitatea (art.73 lit. d din Legea nr.14/1972), de natură să pună în evidență domeniul de aplicare și limitele fiecăreia, inclusiv prin interpretarea logico-sistematică și teleologică a normelor indicate.

În cazul militarilor, obligația de a prețui onoarea și demnitatea în exercițiul profesiei nu este doar o obligație morală, ci și una juridică, astfel că ei, precum celelalte categorii profesionale care au o astfel de obligație, nu se pot deroba în nici un fel de la răspunderea care le revine în caz de încălcare a valorilor protejate prin instituirea obligației, care reprezintă fundamentul esențial al statutului lor.

Nu este rolul aceste instanțe să definească onoarea și demnitatea, dar, indiferent de definiția adoptată, esențial este că a acționa cu onoare și demnitate presupune (și a presupus și în perioada de referință) o conduită întemeiată pe principiile moralității și a regulilor sociale unanim acceptate.

Din această perspectivă, Curtea constată că nici una dintre normele indicate de pârât nu reglementează posibilitatea pentru vreun militar de a intruziona în viața familială sau privată a altui militar, interpretarea contrară, susținută de pârât, aflându-se în vădită contradicție cu legea în vigoare în perioada de referință, făcând parte din categoria celor care au generat practici abuzive generalizate ale fostei Securități, pe care O.U.G nr.24/2008 își propune să le dezvolte și să le combată, cu atât mai mult cu cât normele în discuție vizează în mod evident activitatea profesională sau de serviciu a militarilor.

Dimpotrivă, obligația de a acționa cu onoare și demnitate și sobrietatea specifică funcției reprezintă impedimente dirimante în întocmirea de către militari, în perioada de

referință, a unor note informative privind viața familială sau privată a altor militari (și nu numai).

În concluzie, normele cuprinse în art.2 și art.3 din Regulamentul disciplinei militare, inclusiv cele care prevăd obligația de a fi „cinstit, sincer și drept”, nu pot reprezenta un temei valid sau de constrângere pentru întocmirea notelor informative din prezenta cauză, ele referindu-se, după cum s-a arătat mai sus, la activitățile desfășurate în cadrul serviciului militar, nu la viața privată sau de familie, iar acestea din urmă nu sunt valori specifice doar societății prezente, cum eronat susține pârâtul, fiind notoriu faptul că, în general și în mod tradițional, militarii sunt adepții valorilor care privesc protecția familiei și a aspectelor strict personale ale vieții, inclusiv în sensul nedivulgării lor către terțe persoane.

De altfel, pârâtul nici nu a susținut în cauză că, în contextul în care a relevat prin completarea la întâmpinare că ofițerul de contrainformații uzita de justificări regulamentare și că „discuția nu a avut un ton de ostilitate, iar întrebările lt.col. T.G. nu vedeau ostilitate nici față de mine și nici față de B.I. și C.D.”, ar fi încercat măcar să-i opună un argument legal în scopul neîntocmirii notelor informative.

Prin concluziile scrise, pârâtul a mai invocat și faptul că la scurt timp după întâlnirea sa cu lt.col. T.G., „numitul B.I. a fost recrutat de Securitate (conform însemnărilor de pe coperta dosarului depusă de reclamantul CNSAS, a se vedea că i-a fost atribuit un număr de identificare), iar C.D. a fost recrutat în anul 1976, astfel cum rezultă din mențiunile ce se regăsesc pe coperta dosarului pus la dispoziție de CNSAS ...”.

Curtea constată că această apărare a fost formulată după rămânerea în pronunțare, dar, chiar dacă s-ar trece peste acest impediment, se observă că ea nu are aptitudinea să influențeze soluția în prezenta cauză, deoarece, pe de o parte, ea nu are, în mod obligatoriu, o semnificație pozitivă pentru pârât, întrucât cronologia faptelor nu înlătură posibilitatea ca notele informative din prezenta cauză să fi avut o anumită contribuție, poate chiar importantă (prin vulnerabilizarea în fața Securității), la pretinsa lor recrutare, iar, pe de altă parte, nu prezintă relevanță, în raport de circumstanțele speței (a căror reiterare nu se impune), cu privire la îndeplinirea cerințelor legale pentru constatarea calității de colaborator al Securității în privința pârâtului (în plus, legea apără și drepturile fundamentale ale celor recrutați de Securitate) și nu constituie o cauză de exonerare.

În final, Curtea mai precizează că, referitor la cea de-a treia condiție, aceasta este evident realizată, deoarece, în raport de cele expuse anterior, nu se poate considera că furnizarea unor informații de asemenea natură nu a fost făcută conștient, având reprezentarea clară a faptului că relatările făcute în scris nu rămâneau fără urmări.

Totodată, pârâtul nu putea să știe în momentul redactării notelor informative dacă Securitatea cunoștea în tot sau în mod substanțial, situația denunțată, rezultând că pârâtul nu a menajat interesele persoanelor denunțate, nu a avut o atitudine precaută și nici de protejare a celor denunțați.

În consecință, nesocotind interesele celor denunțați, pârâtul a vizat îngrădirea dreptului la viață privată în privința acestora, atât timp cât a acceptat că persoanele denunțate puteau să facă obiectul unor investigații suplimentare ale Securității, ca rezultat al denunțurilor sale.

Cu alte cuvinte, prin furnizarea acestor informații, pârâtul a conștientizat că asupra persoanelor la care s-a referit în relatările sale se pot lua măsuri de urmărire și verificare, cu încălcarea dreptului la viață privată (prevăzut de art.17 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice) și a dreptului la liberă circulație (prevăzut de art.12 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice), și, prin urmare, a vizat această consecință.

De altfel, în cazul de față, condiția vizării este depășită, aflându-ne în prezența unei îngrădiri efective a drepturilor cetățenești, având în vedere măsurile dispuse pe marginea informațiilor transmise de pârât, după cum s-a arătat și mai sus.

În mod esențial, depășirea acestei condiții rezultă evident și din faptul că, urmare a informației transmise de pârât prin nota informativă din 05.05.1975 (..), lt. col. T G, ofițer de contrainformații militare .., redactează nota din 19.08.1975 (..), prin care propune avizarea negativă a unei eventuale desemnări a numitului D.C. ca ofițer pe navele românești ce vor pleca în străinătate

În această notă se menționează, edificator, că „Se deține material informativ furnizat de colaboratorul <...>, din care rezultă că elevul D.C. ar fi dispus ca, în cazul în care ar reuși să cunoască în străinătate o fată cu avere, să rămână acolo. Având în vedere aspectele raportate mai sus, propun a se aviza negativ” (..).

Pe aceeași notă se află o însemnare marginală, efectuată la aproape doi ani de la înaintarea propunerii de aviz negativ, și anume: „Avizat pozitiv la 01.06.1977” (...), însă Curtea apreciază, contrar susținerilor pârâtului, că această consemnare nu semnifică lipsa producerii de efecte a propunerii avansate, deoarece, pe de o parte, avizarea pozitivă a intervenit la aproximativ un an de la terminarea facultății, rezultând că, cel puțin pe această perioadă de un an, numitul D.C. s-a aflat sub efectul propunerii de avizare negativă, iar, pe de altă parte, trebuie luate în considerare și premisele acestei propuneri, având în vedere că aceasta este rezultatul supravegherii și verificării informative a persoanei semnalate cu intenție de rămânere în străinătate.

Pe cale de consecință, fiind îndeplinite toate condițiile legale evocate anterior, Curtea apreciază că prezenta acțiune este întemeiată, urmând a o admite, în temeiul art.11 rap.la art.2 lit.b din OUG 24/2008, astfel încât va constata calitatea de colaborator al Securității în privința pârâtului.

DISPOZITIV:

Admite acțiunea formulată de reclamantul CNSAS (C.N.S.A.S.), în contradictoriu cu pârâtul ..., cu domiciliul în (...).

Constată calitatea de colaborator al Securității în privința pârâtului

Cu recurs în 15 zile de la comunicare.

Recursul se depune la C.A.B.-S a-VIII-a C.A.F.

Pronunțarea se face prin punerea soluției la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței, azi, 20.09.2019, conform art. 396 alin. 2 din Codul de procedură civilă.

Președinte

Grefier